

Хроника Currents Actualité

Da li smo spremni da govorimo o nasilju i uznemiravanju u arheologiji?

Not Another 25 Years! Combatting Harassment and Assault in Archaeology [AGE] – 26th Virtual Annual Meeting of the European Association of Archaeologists 24–30 August, 2020

U okviru 26. godišnjeg skupa Evropske asocijacije arheologa, koji se po prvi put odvio *online* zbog globalne pandemije virusa COVID-19, organizovana je sesija *Not Another 25 Years! Combatting Harassment and Assault in Archaeology [AGE]*. Sesiju su organizovale kolegice Laura Kolcofean-Arizancu (Laura Coltofean-Arizancu) (Barselona) i Ingrid Berg (Švedska), članice grupe *Archaeology and Gender in Europe (AGE)*, koja je osnovana 2008. godine u okviru Evropske asocijacije arheologa. Kako je navedeno u opisu sesije, cilj je bio da se pozivu odazovu kolegice i kolege kako bi se adresirali problemi i ukazalo na moguće modele sprečavanja svih formi uznemiravanja u arheologiji. Neophodno je napomenuti da se pod uznemiravanjem ne podrazumeva samo seksualno uznemiravanje, već svaki oblik nedoličnog/uvredljivog ponašanja i komentariisanja koje se može odnositi i na pol, rod, godine, religiju, nacionalnu pripadnost, hendikep, kao i psihološko maltretiranje ili zloupotreba pozicije.

U okviru sesije je prezentovano osam radova, koji su po svojoj tematici

obuhvatili veoma širok spektar različitih modela uznemiravanja sa kojima se arheolozi u svim zemljama susreću. Kroz dva rada, *Breaking the Taboo: Harassment and Assault in Central-East and South-East European Archaeologies* (Laura Coltofean-Arizancu, Bisserka Gaydarska, Sébastien Plutniak) i *Gender-Based Intimidation, Harassment and Violence in Field Settings: Results from the 2014, 2015 and 2019 Surveys* (Beth Nakhai), prikazani su rezultati istraživanja baziranih na anketama sa ciljem da se prikupe podaci gde se nasilje i uznemiravanje najčešće dešava, u kojim formama, ka kome je usmereno itd. Istovremeno, kako je rečeno, otvorilo se i novo polje problema koje nije specifično samo za neku određenu arheološku zajednicu ili zemlju, a to je – koliko smo spremni da o nasilju i uznemiravanju govorimo, odnosno koliko je najšire rečeno društvo spremno da se sa ovim problemima suočava.

Koliki je značaj različitih društvenih mreža, da li one pomažu ili odmažu pri adresiranju problema prikazano je kroz radove *The Positive Power of Social Media within Women and LGBTQIA+ Spaces* (Amy Talbot), *#UTGRÄVNINGPÅGÅR #EXCAVATIONINPROGRESS* (Petra Aldén Rudd, Annica Ramström) i *Female Archaeologists in Developer-Funded Sector in Europe: “Still Struggling but United!”* (Francesca Mazzilli). Pozitivna iskustva koja su kolegice prenele ulivaju nadu da kroz dobro osmišljene kampa-

nje i korišćenje potencijala koje internet pruža može doći do promena u načinima posmatranja uloge žena u arheologiji, ali i LGBTQIA+ zajednice. Svakako, prikazana su i iskustva koja nisu pozitivna, ali je isto tako istaknuto i na koje načine se može boriti i sa negativnim publicitetom.

Dužnu pažnju u okviru sesije su privukli radovi koji su govorili kroz primere iz arheoloških zajednica iz kojih dolaze: *The Italian Female Archaeological Environment between Respect and Violations* (Marcella Giorgio, Cristiana La Serra, Oriana Cerbone, Valentina Leonelli, Ghiselda Pennisi, Giuseppina Manca di Mores, Margherita Malorgio, Alsessandro Garrisi), *Combating Sexual Harassment in UK Archaeology: The BAJR Respect Campaign* (Kayt Hawkins, Cat Rees, David Connolly) i *Serbian Archaeology and the Rise of the Awareness of Sexual Assault* (Radmila Balaban, Monika Milosavljević). Autori su se potrudili da približe probleme sa kojima se arheološka zajednica u njihovim zemljama suočava. Kroz same prezentacije, ali i u diskusiji, otvorene su brojne teme od toga koliko je arheologija kao struka spremna da se menja kada je reč o uznemiravanju na različitim nivoima i u različitim oblicima, do toga kako su zakonske regulative u različitim zemljama postavljene.

Za kolegicu Milosavljević i mene je učešće u radu ove sesije bilo veoma značajno zato što smo imale priliku da

podelimo svoja iskustva i probleme sa kolegicama i kolegama koji se aktivno u svojim sredinama bore sa problemima uznemiravanja i nasilja. Prilika i mogućnost da se o ovoj zaista neprijatnoj temi i problemima govori na skupu Evropske asocijacije arheologa, pokazala je da je bar deo arheološke zajednice u Srbiji spreman da aktivno učestvuje u globalnim raspravama na temu uznemiravanja i nasilja, kako bi se stvorila dobra i bezbedna radna sredina. Takođe, neprocenljiv je i uvid u različite modele i iskustva prilikom prevazilaženja problema.

Na kraju dana, kao opšti zaključak sesije rečeno je da je posao svih aktivista/kinja spremnih da se problemom nasilja i zlostavljanja u arheologiji bave veoma težak i da zahteva dosta rada koji često nije prepoznat i cenjen, naročito u arheološkim zajednicama koje su duboko tradicionalne. Međutim, povezivanje sa kolegama i kolegicama, razmene iskustava i dobrih praksi, otvaranje pitanja i adresiranje problema ohrabruju da se nastavi sa radom na rešavanju ili trasiranju mogućih puteva rešenja kada su u pitanju uznemiravanje i nasilje.

Radmila Balaban

*Odeljenje za arheologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
radmilab@gmail.com*